

แนวโน้มการนำการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในประเทศไทย Used Plea Bargaining in Thailand

ธีรศักดิ์ ลีละพัฒนา

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
note_161@windowslive.com

บทคัดย่อ

การต่อรองคำรับสารภาพ หมายถึง กระบวนการทางอาญาซึ่งเกิดจากความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องในคดี โดยพนักงานอัยการจะเป็นผู้ทำความตกลงเจรจากับจำเลยหรือทนายจำเลย ซึ่งกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยยังไม่มีการใช้ระบบการต่อรองคำรับสารภาพ จากการศึกษากระบวนการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาในต่างประเทศ พบว่ามีการนำระบบการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในคดีอย่างได้ผล จึงเห็นควรนำมาปรับใช้กับประเทศไทย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยต่อไป

คำสำคัญ: การต่อรองคำรับสารภาพ

Abstract

Plea Bargaining is criminal procedure that arising from the cooperation of the people involved in the case. The prosecutor will negotiate an agreement with the defendant or lawyer. The criminal justice system in Thailand doesn't use plea bargaining. Studying about International Criminal Justice System found that plea bargaining has been used and good results. Therefore, it should be adapted to use for increasing the efficiency of the criminal justice system in Thailand.

Keyword: plea bargaining

1. บทนำ

เมื่อกล่าวถึงปัญหาการบริหารกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย จะพบปัญหาใหญ่ ๆ 2 ประการคือ ปัญหาการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษและปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ซึ่งเป็นปัญหาที่ปรากฏในประเทศต่าง ๆ เช่นกัน ส่งผลให้หน่วยงานที่ใช้อำนาจทางกฎหมายค้นหาวิธีการจัดการกับปัญหา เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน เพราะการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้นั้น เป็นการป้องกันและปราบปรามมิให้ผู้กระทำความผิดคิดจะทำผิดอีก และเป็นการบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น ป้องกันสังคมให้เกิดความปลอดภัยจากอาชญากรรมก่อให้เกิดความสงบสุขขึ้นในสังคม ส่วนปัญหาการขาดแคลนบุคลากรจัดเป็นปัญหาใหญ่อีกประการหนึ่ง เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นตัวขับเคลื่อนที่จะทำให้กระบวนการยุติธรรมดำเนินต่อไปได้ เมื่อบุคลากรไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหาอาชญากรรม แนวคิดในเรื่องของกระบวนการยุติธรรมทางเลือกจึงเกิดขึ้น การต่อรองคำรับสารภาพเป็นทางเลือกหนึ่งที่ได้มีการถกเถียงกันมานานในสังคมของนักวิชาการว่าควรมีการนำมาใช้ในการบริหารกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยหรือไม่ จะก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสียอย่างไร โดยฝ่ายหนึ่งเห็นว่าควรมีการนำมาใช้เนื่องจากเป็นการลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลได้ เพราะรวดเร็ว ประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี แต่อีกฝ่ายเห็นว่าจะเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทำผิดทุจริตต่อหน้าที่ได้ เพราะอาจมีการต่อรองโดยการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อแลกเปลี่ยนกับคำรับสารภาพ ด้วยเหตุดังกล่าวประเทศไทยจึงควรที่จะนำหลักการเหล่านี้มาทบทวนและใช้เท่าที่ไม่ขัดต่อ

กฎหมาย หรือหลักแนวคิดพื้นฐานของสังคมไทย เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยเกิดความสะดวกรวดเร็ว และเป็นธรรม บรรลุเป้าหมายหลักของการบริหารงานยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความหมายของการต่อรองคำรับสารภาพ

การต่อรองคำรับสารภาพ (plea bargaining) หมายถึง การเจรจาต่อรองระหว่างพนักงานอัยการและจำเลยในคดีอาญา เพื่อหาข้อตกลงที่จะพึงพอใจร่วมกัน โดยจำเลยให้การรับสารภาพ เพื่อลดจำนวนข้อหาความผิดหรือลดจำนวนกระทงความผิดหลายกรรม ซึ่งโดยปกติจะเป็นไปเพื่อให้จำเลย ได้รับโทษจำคุกที่เบากว่าโทษที่อาจได้รับหรือการยกเลิกข้อหาใดข้อหาหนึ่ง¹²

3. การต่อรองคำรับสารภาพในต่างประเทศ

มีหลายประเทศทั่วโลกที่นำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ แต่ประเทศที่นำมาใช้และได้ผลดี เหมาะแก่การเป็นตัวอย่างเพื่อการศึกษา ได้แก่

3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาจัดเป็นต้นแบบของการนำการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ เนื่องจากสหรัฐอเมริกามีปริมาณคดีที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับผู้ปฏิบัติงาน โดยการต่อรองคำรับสารภาพจะมีผู้ที่มีความเกี่ยวข้องอยู่ 4 ส่วน คือ

1) พนักงานอัยการ ทำหน้าที่ในการพิจารณาพยานหลักฐานที่จะดำเนินคดีแก่จำเลย ซึ่งหากมีพยานหลักฐานก็ไม่จำเป็นต้องต่อรองคำรับสารภาพ ในทางตรงกันข้าม หากพบว่าพยานหลักฐานน้อย คำรับสารภาพของจำเลยจะมีคุณค่ามาก จึงจำเป็นที่จะต้องมีการต่อรองคำรับสารภาพ

2) จำเลยหรือทนายจำเลย ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ได้รับข้อเสนอจากพนักงานอัยการในการต่อรองคำรับสารภาพ โดยจำเลยกับทนายความจะร่วมกันตัดสินใจตามข้อเสนอของพนักงานอัยการ

3) ศาลเข้าไปมีส่วนร่วมในการเจรจาต่อรองคำรับสารภาพ แต่ก็มีความเห็นแยกออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายแรกเห็นว่า ศาลจะมีส่วนในการเตือนสติให้จำเลยรับรู้ถึงผลของการกระทำ เพื่อให้การรับสารภาพของจำเลยถูกต้อง และฝ่ายที่สองเห็นว่า การที่ศาลเข้ามาเกี่ยวข้องกับการต่อรองคำรับสารภาพอาจส่งผลให้กลับกลายเป็นเรื่องข่มขู่หรือสร้างแรงกดดันให้จำเลย ซึ่งตาม FEDERAL RULES OF CIVIL PROCEDURE (FRCP 11 อนุ e (1)) ไม่ได้เปิดโอกาสให้ศาลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเจรจาต่อรองคำรับสารภาพเพราะเป็นการไม่ถูกกฎหมายและทำให้การที่จำเลยได้ให้ไว้ เนื่องจากศาลเข้ามาเกี่ยวข้องถือว่าเป็นไปโดยขาดความสมัครใจ

4) ผู้เสียหาย ต้องรักษาผลประโยชน์ของตนเอง แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

(1) ประโยชน์ทางการเงิน ซึ่งอาจเป็นสิ่งของ ต้องได้รับการเยียวยาความเสียหายที่เกิดแก่ร่างกายจากการบาดเจ็บ

(2) ประโยชน์ในการแก้แค้นทดแทน ซึ่งเรื่องนี้ผู้เสียหายมีส่วนร่วมน้อยมาก

ความตกลงตาม FRCP 11 อนุ e แยกพิจารณาการต่อรองคำรับสารภาพออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การต่อรองฟ้อง (charge bargaining) เป็นกรณีที่พนักงานอัยการตกลงจะฟ้องคดีในลักษณะที่เป็นการปรานีต่อจำเลย ซึ่งพนักงานอัยการจะดำเนินการในสามรูปแบบนี้ คือ

- ถอนฟ้องคดีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ไม่ฟ้องคดีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ฟ้องคดีที่มีข้อหาเบา ถอนฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีที่มีข้อหาหนักอื่นที่เกี่ยวข้องกัน

¹² Bryan A. Garner, Black's Law Dictionary, 7th ed (St. Paul, Minn : West Group, 1999), pp.1173.

2. การต่อรองคำพิพากษา (sentence bargaining) คือ การที่จำเลยรับสารภาพเพื่อแลกเปลี่ยนกับการที่พนักงานอัยการทำความเห็นให้มีการพิพากษาลดหย่อนโทษหรือมีความเห็นไม่คัดค้าน หากศาลต้องการพิพากษาลดหย่อนโทษแก่จำเลย¹³

3.2 ประเทศอังกฤษ

อังกฤษได้รับอิทธิพลมาจากสหรัฐอเมริกา โดยกฎหมายเองได้เปิดช่องให้พนักงานอัยการ (crown prosecution) นำเรื่องการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ เช่น Prosecution of Offences Act 1985 กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจที่จะเพิ่มเติมหรือถอนฟ้อง แม้ในระหว่างเวลาพิจารณาคดี หากพนักงานอัยการเห็นว่า คดีควรถอนฟ้องก็อาจทำได้

นอกจากนี้ในประมวลข้อปฏิบัติของพนักงานอัยการ (Code of Prosecution) วางหลักประกันว่า จะต้องไม่มีการฟ้องเกินกว่าที่เห็นว่ากระทำความผิดจริง เพื่อคัดค้านให้จำเลยให้การรับสารภาพ ทั้งในทางปฏิบัติก็ชัดเจนในหมู่ของพนักงานอัยการว่าการต่อรองคำรับสารภาพในประเทศอังกฤษเป็นที่ยอมรับและนำมาปฏิบัติกัน นอกจากนี้ พนักงานอัยการยังมีอำนาจต่อรองในการพิจารณาที่เรียกว่า mode of trial ของศาลแขวง ซึ่งกำหนดไว้ใน Magistrates' Courts Act 1980 คือ ศาลแขวงเชิญพนักงานอัยการและจำเลยมาที่ศาล เพื่อการพิจารณาว่าคดีความผิดที่เกิดขึ้นเหมาะสมที่จะดำเนินคดีในศาลแขวงหรือศาลจังหวัด ซึ่งหากศาลเห็นว่าสมควรที่จะพิจารณาในศาลแขวงและจำเลยยินยอม ศาลจะสั่งดำเนินการพิจารณานั้นในศาลแขวงโดยร้อยละ 96 ของการตัดสินใจของศาลแขวงในขั้นตอน mode of trial นั้น ขึ้นอยู่กับความเห็นของพนักงานอัยการ¹⁴

3.3 ประเทศเยอรมนี

การเจรจาต่อรองในคดีอาญา อาจทำกันในชั้นสอบสวน (ermittlungsverfahren) คือ ระหว่างทนายจำเลย และพนักงานอัยการ หรือในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือชั้นพิจารณาคดี (zwischenund Hauptverfahren) คือ ระหว่างศาล พนักงานอัยการ และทนายจำเลย ด้วยจุดประสงค์เพื่อที่จะยุติกระบวนการพิจารณาให้เป็นไปตามที่ตกลงกันได้ โดยศาลจะใช้มาตรการในการลดโทษ (strafmilderung) รวมถึงการกำหนดระดับของโทษ (strafmass) เพื่อตอบแทนการที่จำเลยสละสิทธิของตนตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

โดยมาตรการดังกล่าวยังไม่มีการบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติทั้งในชั้นสืบสวนสอบสวนและชั้นพิจารณาของศาล ซึ่งศาลให้การยอมรับ จึงส่งผลให้เกิดคำพิพากษาของศาลสูงแห่งสหพันธรัฐ เช่น องค์กรในกระบวนการยุติธรรม ไม่ถูกผูกมัดโดยการเจรจาต่อรอง จำเลยแต่ฝ่ายเดียวจะต้องรับผลจากความเสียหายที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามที่ตกลงกันได้ หรือกรณีที่ศาลหรือพนักงานอัยการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้ให้ไว้แก่จำเลย จะเกิดผลทางกฎหมายหลายประการ คือ เป็นการยกเลิกสิทธิของรัฐในการลดโทษตามที่ตกลงกันได้หรือพยานหลักฐานบางอย่างอาจจะไม่สามารถนำมาพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ หรือจำเลยจะได้รับการลดโทษ เป็นต้น¹⁵

3.4 ประเทศฝรั่งเศส

โดยปกติการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการฝรั่งเศสไม่ได้จำกัดแค่การสั่งคดีเท่านั้น ในทางปฏิบัติพนักงานอัยการยังเลือกศาลที่จะฟ้องได้ เพื่อหลีกเลี่ยงคดีที่ไปค้างค้ำที่ผู้พิพากษาสอบสวน ซึ่งมีอำนาจในการดำเนินคดีความผิดออกฉกรรจ์ และความผิดระดับมัชฌิมโทษ (ความผิดที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 10 ปีลงมา) โดยจะเลือกฟ้องที่ศาลมัชฌิมโทษ (le tribunal correctionnel) ซึ่งทางปฏิบัติพนักงานอัยการอาจใช้ดุลพินิจลดข้อกล่าวหาได้ เช่น คดีชิงทรัพย์โดยมีอาวุธพนักงานอัยการอาจลดข้อหาโดยไม่ระบุว่ามียาอาวุธ

การลดข้อกล่าวหาที่มีลักษณะคล้ายกับการต่อรองคำรับสารภาพของในสหรัฐอเมริกา คือ มีการเจรจาต่อรองระหว่างพนักงานอัยการและผู้ต้องหาประกอบกับการลดข้อกล่าวหา ซึ่งการลดข้อกล่าวหาในลักษณะนี้ไม่ได้จำกัดเฉพาะการลดข้อกล่าวหาจากความผิดออกฉกรรจ์มาเป็นความผิดระดับมัชฌิมโทษ แต่ได้ใช้เพื่อลดข้อกล่าวหาจากความผิดระดับมัชฌิมโทษมาเป็นความผิดหลุโทษด้วย เรียกว่า Le Declassement Judiciaire

ในฝรั่งเศสยังมีการทำความตกลงทางอาญา (composition penale) ซึ่งถือเป็นการต่อรองคำรับสารภาพเช่นกัน เนื่องจากพนักงานอัยการสามารถใช้ดุลพินิจทำความตกลงกับผู้ต้องหาในความผิดบางประเภท เช่น ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์

¹³ อรรถพ ลิขิตจิตถะและคณะ, มาตรการส่งเสริมบุคคลให้ความช่วยเหลือหรือให้ข้อมูลแก่หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย (กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2548), หน้า 145 – 149.

¹⁴ ชาติชัย ชัยเดชสุริย และคณะ, รายงานวิจัยเรื่องการต่อรองคำรับสารภาพ : แนวคิดทางทฤษฎี ทางปฏิบัติ และการนำมาใช้ในประเทศไทย, (กรุงเทพฯ : สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด , 2552), หน้า 24.

¹⁵ คณะอนุกรรมการศึกษาผลกระทบกฎหมายฯ, รายงานการศึกษาผลกระทบกฎหมายเกี่ยวกับการใช้มาตรการชะลอฟ้องและมาตรการต่อรองคำรับสารภาพ, ดุลพาท เล่ม 2 ปีที่ 58 เดือน พฤษภาคม-สิงหาคม พ.ศ.2554, หน้า 42 - 45.

ฉ้อโกง หมิ่นประมาทเจ้าพนักงาน และขัดขืนคำสั่งเจ้าพนักงาน ด้วยการยื่นข้อเสนอให้ชำระเงินแก่คลังแผ่นดิน คินทรัพย์สิน หรือบริการสังคม เป็นต้น โดยการตกลงดังกล่าวต้องทำก่อนฟ้องคดีและหากผู้ต้องหาไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขพนักงานอัยการมีอำนาจที่จะพิจารณาว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อไป¹⁶

4. แนวโน้มการนำการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในประเทศไทย

หากกล่าวถึงเรื่องการต่อรองคำรับสารภาพ (plea bargaining) ในประเทศไทย ยังมีได้มีการบัญญัติปรากฏชัดเจนในรูปของกฎหมายเฉพาะเพื่อใช้ปฏิบัติกันแต่อย่างไร ซึ่งในระบบการบริหารกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย จะใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นหลักในการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดในการรวบรวมพยานหลักฐานชั้นสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือในชั้นฟ้องของพนักงานอัยการ หรือในชั้นไต่สวนมูลฟ้องและพิจารณาของศาล โดยในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย มิใช่ไม่มีกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพเสียเลย จากข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นนั้น มีการนำมาตรการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น มีการจับผู้กระทำความผิดมาและผู้ทำผิดที่กระทำความผิดนั้นเป็นเพียงผู้กระทำความผิดที่ไม่ใช่ตัวการสำคัญ ซึ่งหน่วยงานรัฐต้องการดำเนินคดีกับตัวการสำคัญ จึงใช้วิธีการต่อรองคำรับสารภาพกับผู้กระทำความผิดว่า หากรับสารภาพในข้อหาความผิดเล็กน้อยจะดำเนินการปล่อยตัวหรือไม่ดำเนินคดีในบางข้อหาความผิด แต่ในทางปฏิบัตินั้นใช้วิธีการต่อรองคำรับสารภาพที่คลาดเคลื่อน โดยการนำการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ร่วมกับผู้กระทำความผิดไว้เป็นพยาน ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้ผู้ต้องหาบางคนที่ถูกกักไว้ พ้นจากการเป็นผู้ต้องหา แต่จะกลับมาเป็นพยานนั้นแทน เป็นเหตุให้จำเลยหรือผู้กระทำความผิดไม่ได้รับโทษอย่างจริงจัง

คดีอาญาในปัจจุบันที่พบค่อนข้างมาก เช่น คดีความผิดฐานทำร้ายร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 อันมิโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 4,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นโทษที่ค่อนข้างหนักไม่สามารถยอมความได้ เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน แต่ในความเป็นจริงหากผู้กระทำความผิดตกลงกันได้ เช่น ชดใช้ค่าเสียหายหรือรักษาพยาบาลจนเป็นที่พอใจแล้ว พนักงานสอบสวนจะให้ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพในข้อหาทำร้ายร่างกายกรณีธรรมดา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 391 ซึ่งเป็นโทษสถานที่เบา เป็นเพียงความผิดลหุโทษ คือ โทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งโทษดังกล่าวนี้ เจ้าพนักงานตำรวจสามารถทำการเปรียบเทียบปรับได้ เพื่อให้คดีอาญาลดลงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 37 ประกอบกับมาตรา 38 กล่าวคือ หากเป็นเพียงคดีอาญาความผิดเล็กน้อย ที่มีโทษปรับอย่างเดียวหรือความผิดลหุโทษ และผู้กระทำความผิดยินยอมเสียค่าปรับตามระเบียบอัตราอย่างสูงสำหรับความผิดนั้น ก็ถือได้ว่าคดีนั้นเป็นอันเลิกกันโดยผลของกฎหมายและถือว่ากรณีนี้ผู้กระทำความผิดยอมรับสารภาพในความผิดที่ถูกกล่าวหาตนเอง

แม้ในปัจจุบันประเทศไทยจะไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพอย่างชัดเจน แต่ก็ถือได้ว่าคำรับสารภาพของผู้กระทำความผิด มีบทบาทที่จะทำให้อัยการสามารถจับได้ง่าย หากพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยแล้ว มีข้อจำกัดบางประการที่อาจทำให้นำเรื่องการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในประเทศไทยได้ยาก อาทิ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135 กฎหมายกำหนดว่าการถามคำให้การผู้ต้องหานั้น ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการใด ๆ เพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ต้องหา นั้น หมายความว่า ห้ามพนักงานสอบสวนให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือจูงใจใด ๆ แก่ผู้ต้องหา เพื่อให้ผู้ต้องหาให้การ ใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีตนเอง เหล่านี้ไม่สามารถทำได้ เป็นคำให้การที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จะรับฟังพยานหลักฐานนั้นมาลงโทษผู้กระทำความผิดไม่ได้ หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ยังได้บัญญัติถึงรายละเอียดว่า หากพยานหลักฐานใดเกิดจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น จะนำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานเพื่อลงโทษผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นมิได้ เพราะเป็นพยานหลักฐานที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องห้ามมิให้รับฟัง

¹⁶ ชาติชัย ชัยเดชสุริยะ และคณะ, อ้างแล้ว, หน้า 20-21.

5. สรุปและข้อเสนอแนะ

เห็นได้ว่าทั้งมาตรา 135 และมาตรา 226 ดังกล่าวข้างต้น ก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานที่จะนำเรื่องการต่อรอง คำรับสารภาพมาใช้ในประเทศไทยอย่างจริงจัง เพราะการต่อรองคำรับสารภาพ คือ การจูงใจ ให้คำมั่นสัญญาให้จำเลยหรือผู้กระทำความผิดรับสารภาพ เพื่อศาลจะพิจารณาลดโทษหรือยกเว้นโทษให้ ซึ่งค่อนข้างจะมีความขัดแย้งกันอย่างชัดเจน นอกจากนี้ จากการศึกษาขงงานวิจัย และบทความทางวิชาการเกี่ยวกับเรื่องการต่อรองคำรับสารภาพ พบว่า ต่างประเทศได้มีการใช้วิธีการต่อรองคำรับสารภาพในการพิจารณาคดีซึ่งอาจทำทั้งในชั้นสอบสวนหรือในชั้นศาล โดยจะมีบุคคลที่เข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินการหลายฝ่าย เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้พนักงานอัยการ จำเลยหรือทนายจำเลย ศาล และผู้เสียหายมีส่วนร่วมในการต่อรองคำรับสารภาพ โดยจะมีการต่อรองฟ้อง คือ จากข้อหาหนักเป็นข้อหาที่เบากว่าหากให้การที่เป็นประโยชน์กับรูปคดี หรือการต่อรองคำพิพากษา เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับการที่พนักงานอัยการทำความเห็นหรือไม่คัดค้าน ให้มีการพิพากษาลดหย่อนโทษแก่จำเลยหรือผู้กระทำความผิด หรือแม้แต่ในประเทศอังกฤษก็ได้ยอมรับว่าการต่อรอง คำรับสารภาพนั้นเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคดีอย่างมากโดยขึ้นอยู่กับความเห็นของพนักงานอัยการ ส่วนในประเทศเยอรมนี ได้มีการเจรจาในคดีอาญาทั้งในชั้นสอบสวน และในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาของศาล ซึ่งศาลจะใช้มาตรการดังกล่าวในการลดโทษ หรือในประเทศฝรั่งเศสได้มีการลดข้อกล่าวหาที่จะลงโทษแก่จำเลย โดยลดจากข้อหาหนักมาเป็นข้อหา กลาง ๆ หรือลดจากข้อหาที่มีโทษกลาง ๆ มาเป็นข้อหาเบา เป็นการใช้ดุลยพินิจของพนักงานอัยการในการลดข้อหาในการ ลงโทษ หากพิจารณาควบคู่กับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยแล้ว เห็นว่าประเทศไทยควรมีการนำระบบ ต่อรองคำรับสารภาพมาใช้อย่างจริงจัง แต่ต้องปรับให้เข้ากับบริบทของคนไทย เพราะการต่อรองคำรับสารภาพมีผลดีหลาย ประการ อาทิเช่น ทำให้คดีได้รับการพิจารณาไปโดยเร็ว ไม่ค้างการพิจารณา และลดขั้นตอนในการดำเนินคดี ทั้งเป็นการลด ต้นทุนในการทำคดี ซึ่งในด้านผู้เสียหายนั้น จะได้รับการเยียวยาความเสียหายที่มีความรวดเร็ว เพราะคดีจบเร็วขึ้น หากมองใน ด้านของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้กระทำความผิดนั้น อาจส่งผลให้ยอมรับสารภาพมากขึ้น เพราะผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้กระทำความผิด รู้ถึงอัตราโทษที่ตนจะได้รับเพื่อประกอบการตัดสินใจ โดยอาจให้ต่อรองคำรับสารภาพในเรื่องโทษที่ศาลจะลงแก่ผู้กระทำความผิด แต่คงไม่อาจที่จะต่อรองเปลี่ยนแปลงโทษจากข้อหาหนักเป็นข้อหาที่เบาได้ เพราะเป็นการผิดวัตถุประสงค์ของการ ลงโทษทางอาญา ซึ่งความจริงในปัจจุบัน ได้มีการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้กับจำเลยอยู่แล้ว เพียงแต่เราควรหาสิ่งนี้ ให้ถูกกฎหมายอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ ผู้กระทำความผิดอย่างแท้จริง โดยทำการบัญญัติเป็นกฎหมายขึ้นมา เช่น บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา อันเป็นกฎหมายทั่วไปที่สามารถใช้บังคับกับทุกคดีได้ เพื่อเป็นการลดปัญหาความไม่ยุติธรรมของหน่วยงานที่ใช้กฎหมาย อันเป็นการแก้ปัญหาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย ซึ่งในปัจจุบัน การต่อรองคำรับสารภาพไม่อาจเกิดขึ้นใน ประเทศไทยได้ อาจเป็นเพราะประเทศไทยยังไม่สามารถป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่ได้อย่างเคร่งครัด เพราะการต่อรองคำ รับสารภาพเป็นต้นเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการทุจริตในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ เนื่องจากการต่อรองคำรับสารภาพ เป็นการที่ผู้กระทำความผิดต่อรองข้อหาความผิดเพื่อแลกเปลี่ยนกับอิสระเสรีภาพ หรือแลกเปลี่ยนกับอัตราโทษ โดยการ แลกเปลี่ยนดังกล่าวนั้นอาจส่งผลให้เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ในลักษณะที่เป็น ทรัพย์สินก็ได้ หากไม่มีหลักเกณฑ์การควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด อาจส่งผลให้การต่อรองคำรับ สารภาพในประเทศไทยเกิดขึ้นได้ยากก็เป็นได้

เอกสารอ้างอิง

- คณะอนุกรรมการศึกษาผลกระทบกฎหมายฯ. (2554) รายงานการศึกษาผลกระทบกฎหมายเกี่ยวกับการใช้มาตรการชะลอ ฟ้องและมาตรการต่อรองคำรับสารภาพ. ตุลาคม, 58, 42 - 45.
- เจริญ ภักดีธนากุล. (2550). *กฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พลสยามพรีนติ้ง.
- ชาติชาย ชัยเดชสุริยะ และคณะ. (2552). *รายงานวิจัยเรื่องการต่อรองคำรับสารภาพ : แนวคิดทางทฤษฎี ทางปฏิบัติ และการนำมาใช้ในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด.
- ธานี สิงหนาท. (2554). *คำอธิบายพยานหลักฐานคดีแพ่งและคดีอาญา*, พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ กรุงสยามพับ ลิชซิ่ง.

- นิจรินทร์ องค์พิสุทธิ์. (2527). การต่อรองคำรับสารภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิติกุล จีระมงคลพาณิชย์. (2554). คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน : พยานหลักฐานที่ต้องห้ามมิให้รับฟัง, พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- วนิดา สิงห์ก่อม. (2546). การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในความผิดอาญาอันเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรณพ ลิขิตจิตถะและคณะ. (2548). มาตรการส่งเสริมบุคคลให้ความช่วยเหลือหรือให้ข้อมูลแก่หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อุดม รัฐอมฤต. (2557). คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- อุททิศ แสนโกศิก. (2518). หลักกฎหมายอาญา : การลงโทษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมสรรพสามิต.